

**AİHM Kararları Işığında
HÜKÜMLÜ ve TUTUKLU
HAKLARI**

ÖDEMELİ İSTEME VE GENEL DAĞITIM

YETKİN Basım Yayım ve Dağıtım A.Ş.

Strasburg Caddesi No: 31/A 06430 Sıhhiye / ANKARA

Tel : 0 (312) 231 42 34 (35) – 232 03 43 Faks: 229 87 85

Şube: Abide-i Hürriyet Cad. No: 158 34381 Şişli / İSTANBUL

Tel: 0 (212) 234 50 56 (57) Pbx Faks: 0 (212) 234 50 58

e-mail: yetkin@yetkin.com.tr <http://www.yetkin.com.tr>

Yayınevi Sertifika No: 47453

Yayın Kodu: ISBN 978-605-05-1090-4

© Yetkin Yayınları 2022

Dizgi: YETKİN Elektronik Yayımcılık Sistemleri

Baskı: YETKİN BASIMEVİ

Kâzım Karabekir Caddesi No: 95/7-8-10

Tel: 0 (312) 341 00 06 06060 ANKARA

Matbaa Sertifika No: 47452

Dr. Bahattin ARAS

AIHM Kararları Işığında
HÜKÜMLÜ
ve
TUTUKLU
HAKLARI

Ankara 2022

KAYNAKÇA

- Akbıyık, Taliye:** “Tutuklu ve Hükümlülerin Çalışmasının Sosyal Güvenlik Hukuku Açısından Değerlendirilmesi” Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2020, C.69, S.4, s. 1569-1607.
- Akıllıoğlu, Tekin:** “Yönetmelik İşlemlerde Gerekçe İlkesi”, Amme İdaresi Dergisi, Y.1982, C. 15, S. 2, s. 7-19.
- Akılmaz, Bahtiyar:** “Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2002, C. 6, S. 1-2, 239-262.
- Altınok Villemin, Derya:** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları Işığında Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezalarının Kesintisiz İnfazının İşkence Yasağı Açısından İncelenmesi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014.
- Altınsoy, Bülent:** “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Mahkûmların Özel Hayatı”, TBB Dergisi, Y.2014, S. 115, s.37-60.
- Aras, Bahattin:** Hukuk ve Ceza Mahkemesi Kararlarının Birbirine Etkisi, Ankara 2014.
- Artuk, M. Emin/Alşahin, M. Emin:** “Hükümlünün Hakları”, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armaganı C.1, Ankara 2008, s.445-465.
- Atalay, Osman/Özgelen, Mustafa Safa:** İnfaz Hukuku Ders Kitabı, Türkiye Adalet Akademisi Yayını No: 25, Kasım 2013.
- Atalay, Osman:** “Disiplin Soruşturması Yapılırken Dikkat Edilecek Hususlar”, http://www.infazhukuku.org/index.php?option=com_content&view=article&id=115:disiplin-soruturmas-yaplrken-dikkat-edilecek-hususlar&catid=45:mak&Itemid=53, İET:09/03/2015, İET:09/03/2015.
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İçtihadına İlişkin Rehber, Mahpus Hakları,** Ankara 2019, <https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/482020134215mahpus%20haklar%C4%B1%20olarak%20de%C4%9Fi%C5%9Ftirelim%20ba%C5%9Fl%C4%B1%C4%9F%C4%B1.pdf>, İET: 20/03/2021.

- Bıçak, Vahit:** Ceza Adaleti Yönetiminde Kalite ve Etkinlik, http://www.kriminoloji.com/Ceza_Adaletinde_Kalite_Yonetimi.Bicak.htm, İET:20/03/2021.
- Bulut, Metin:** “Kamu Görevlileri Disiplin Hukukunda Kanunilik İlkesini Yeniden Düşünmek”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Y.6, Aralık 2018, S.12, s.227-278.
- Cengiz, Serkan/ Demirağ, Fahrettin/Ergul, Teoman/Mcbride, Jeremy/Tezcan, Durmuş:** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları, Şen Matbaa, Ankara 2008.
- Cengiz, Serkan:** “X/Türkiye Kararının Uygulanması (Başvuru no: 24626/09, Karar Tarihi: 9 Ekim 2012)”, İzleme Raporu, https://serkancengiz.av.tr/fileadmin/articles/X_-TurkiyeRaporu.pdf, İET:21/03/2021.
- Cezaevlerinde Tespit Edilen Sorunlar ve Çözüm Önerileri,** https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2020/elazig_muhalefet_serhi_2.pdf, İET:21/02/2021.
- Cinmen Ergin:** “Tecrit Politikası, F Tipi Ceza ve Tutukevleri”, Birikim Dergisi Y. 200, S.136, s.63-65.
- Coyle, Andrew:** Cezaevi Yönetimine İnsan Haklarını Göz Önüne Alan Bir Yaklaşım, Yayınlayan: Uluslararası Cezaevi Araştırmaları Merkezi, 2002.
- Çalışkan, Suat:** “Çıplak Arama”, <https://www.hukukihaber.net/ciplak-arama-makale,8481.html>, İET: 21/02/2021.
- Çalışkan, Suat:** “Hükümlü veya Tutukluların Telefonla Görüşmelerine İlişkin Esas ve Usuller”, <https://www.hukukihaber.net/hukumli-veya-tutuklularin-telefonla-gorushmelerine-iliskin-esas-ve-usuller-makale,6578.html>, (Telefonla Görüşme), İET:26/10/2021
- “Çocuk Hakları” Çerçevesinde Türkiye’de Cezaevinde Büyüyen Çocuklar**, İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği, Çocuk Hakları Komisyonu, 2020, <https://www.mazlumder.org/tr/main/yayinlar/yurt-ici-raporlar/3/cocuk-haklari-cercevesinde-cezaevinde-buyuyen/1206>, İET:28/09/2021
- Demir, Güler:** “Ceza İnfaz Kurumu Kütüphanelerinin Normalleştirme Sürecindeki Rolü”, Türk Kütüphaneciliği Dergisi, Y.2013, C.27, S.1, s.79-99.
- Demirbaş, Timur:** “Ceza İnfaz Hukukunun Çağdaş İlkeleri Açısından 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun

(CeGTİK) Değerlendirilmesi”, Ceza Hukuku Dergisi, Nisan 2008, s.101, (İlkeler)

Demirbaş, Timur: İnfaz Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013.

Demirkol, Selami: “Mahkemelerce Ciddi Bulunmayan Anayasaya Aykırılık İddialarının Gerekçeli Olarak Karşılanmaması Sorunu Adil Yargılanma Ve Etkili Başvuru Hakkı İlkeleri Bağlamında Konunun İrdelemesi”, İÜHFM, Y.2008, C. LXVI, S.2, s. 3-14.

Doğru, Osman / Nalbant, Atilla: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar, C.1, Avrupa Konseyi - T.C. Yargıtay Başkanlığı Yayını, Ankara 2012.

Doğru, Osman/Nalbant, Atilla: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar, C.1, Avrupa Konseyi - T.C. Yargıtay Başkanlığı Yayını, Ankara 2012..

Dönmez, Halit: “CMK 102’deki Tutukluluk Süresiyle İlgili Değerlendirme”, Ankara Barosu Dergisi”, S. 2010/4, s.189-198.

Dönmezer, Sulhi : “Tutuklu Ve Hükümlülere Yaş, Cinsiyet Ve Suç Türlerine Göre Uygulanacak İnfaz Ve Islah Reformu”, Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Armaganı C.1, Ankara 2008, s.292-312.

Eren, Abdurrahman: “Bir İnsan Hakkı Olarak Hükümlü ve Tutukluların “Eş Ziyareti” Hakkı”, [https://www.academia.edu/21142455/B%C4%B0R_%C4%B0NSAN_HAKKI_OLARAK_H%C3%9CK%C3%9CML%C3%9C_VE_TUTUKLULARIN_E%C5%9E](https://www.academia.edu/21142455/B%C4%B0R_%C4%B0NSAN_HAKKI_OLARAK_H%C3%9CK%C3%9CML%C3%9C_VE_TUTUKLULARIN_E%C5%9E, İET:22/02/2021), İET:22/02/2021.

Feyzioğlu, Metin: “Tedavi ve Beslenmeyi Engelleme/Zorla Tedavi ve Zorla Besleme”, <http://www.feyzioglu.av.tr/yayin/tedavi-ve-beslenmeyi-engelleme.html>, İET: 22/03/2021.

Gemalmaz, M. Semih: “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi/Protokolleri ve Öngörülen Denetim Sistemi”, Ekonomik Yaklaşım, Y.1997, C. 8, S. 27, s.104-121.

Gemalmaz, Mehmet Semih: Ulusalüstü İnsan Hakları Hukuku Işığında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Madde 3 / İşkence Yasağı Analizi), 2. Baskı, Ankara Barosu Yayınları, 2007 (İşkence Yasağı Analizi).

Göztepe, Ece: “Alman Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Türk Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru Kararlarının Değerlendirilmesi”, http://www.kamuhukukculari.org/upload/dosyalar/Ece_GyoZTEP E222.pdf, İET 08.03.2021.

Güngör, Devrim/Okuyucu-Ergün, Güneş: “Ceza Muhakemesinde Bekletici Sorun Kararının Dava Zamanaşımının Durmasına Etkisi”, TBBD, S.83, Y.2009, s.68-72

Güzeloğlu, Turan: “Küresel Gıda Krizi ve Beslenme Hakkı”, TBB Dergisi, Y.2009, S.80, s.299-314

Hamurcu, Kürşat: “Türk Hukukunda Hükümlü ve Tutukluların Çalıştırılması”, Sesleniş Dergisi, Y.2008, S.6, s. 72 vd.

Hekimler İçin Uluslararası ve Ulusal Mevzuatta Mahpusun Sağlık Hakkı, TCPS Kitaplığı, Broşür 1, İstanbul 2016, <https://docplayer.biz.tr/59406354-Hekimler-c-n-uluslararasi-ve-ulusal-mevzuatta-mahpusun-sa-lik-hakki.html>, İET: 24/02/2021.

Hukukun Evrensel İlkeleri ve Özel Görevli Mahkemeler, İstanbul Barosu Paneli, 18 Kasım 2011.

İnci, Z. Özen: “Türkiye'nin Bir İnsan Onuru Sorunu Olarak Ceza İnfaz Kurumlarında Uygulanan Çıplak Arama Üzerine Bir İnceleme”, Terazi Hukuk Dergisi, Y.2016, C.11, S.120, s.50-70.

Jahic, Gamla: “Ceza Adaleti Sistemini Kullanarak Suçu Önlerken Adaleti Sağlamak”; Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi, S.5, Günüşiği Yayıncılık, İstanbul, Nisan 2005, s.167-175.

Kamer, Vehbi Kadri : Doktrinde ve Uygulamada İnfaz Hâkimliği Kurumu, Ankara 2004.

Karadeniz, Ramazan Onur: “Türk Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararlarında Tutuklu Ve Hükümlülerin Haberleşmesi”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 2016, C. XX, S.1, s.425-446.

Karakaş Doğan, Fatma : 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun Düzenlemesi Işığında Ceza İnfaz Hukuku, 12 Levha Yayınları, İstanbul 2013.

Karakul, Selman: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Sağlık Hakkı – I”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3 (2), Güz 2016; 169-206.

Kızılarıslan, Hakan : Yeni Ceza İnfaz Sistemimizin Ana İlkeleri ve Uygulama, <https://docplayer.biz.tr/27586911-Yeni-ceza-infaz-sistemimizin-ana-ilkeleri-ve-uygulama.html>, İET: 20/03/2021.

Kubat, Adil: Denetimli Serbestlik ve Cezaların İnfazı, 9. Baskı, Ankara 2019

- Mandıracı, Berkay:** Türkiye’de Ceza İnfaz Politikaları ve Kurumlarına İlişkin Yapısal Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, TESEV Yayınları, İstanbul Şubat 2015.
- Mecit, Kemal:** İnfaz Hukuku, 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- Özbek, Veli Özer :** İnfaz Hukuku, 12.Baskı, Seçkin, Ankara 2020.
- Özmen, Metin :** Türkiye’de Cezaevlerinin İdari Açından Denetimi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.
- Reynaud, Alain;** Hapishanelerde İnsan Hakları, Çev. İhsan Kuntbay, TODAİE İnsan Hakları Araştırma ve Derleme Merkezi, Yayın No: 240, Ankara 1992.
- Sağlam, M. Yılmaz :** “İnfaz Ve İnfaz Hukuku Kavramları Üzerine Bir İnceleme (1)”, TBBD., Y.1995, S.4, s.578-591.
- Sarıca, Ragıp :** İdari Kaza, C. 1, İstanbul 1949.
- Seçkin, Sinan/ Üstün, Gül:** “İdari İşlemlerde Takdir Yetkisi ve Gerekçe İlkesi”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.21, S.2, Mehmet Akif Aydın’a Armağan, s.509-533.
- Sever, D. Çiğdem:** “Hapishane İdarelerinin Yetkileri ve Hapsedilen Haklarının Sınırı”, TBB Dergisi, Y.2016, S.122, s.141-192.
- Sevük, Handan Yokuş :** “Avrupa İnsan Hakları Kararları Işığında Tutuklu ve Hükümlülerin Dış Dünya İle İletişimi”, Atatürk Üniversitesi Erzin-can Hukuk Fakültesi Dergisi, C.VII, S.3-4, Y.2003, s.335-384.
- Sevük, Handan Yokuş:** “Haberleşme Hakkının Kullanımının Türk Ceza Kanunu Hükümleri İle Korunması (TCK m.124, TCK m.298/1)”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2009 C.12-13, S.16-17-18-19, s. 197-227, (Haberleşme).
- Şen, Ersan:** “Yeni Ceza İnfaz Yönetmeliğinde Düzenlenen Hükümlünün ve Tutuklunun Avukatı ile Görüşme Usulü, Anayasaya ve Kanuna Aykırıdır”, [https://www.hukukihaber.net/yeni-ceza-infaz-yonetmeliginde -duzenlenen-hukumlunun-ve-tutuklunun-avukati-ile-gorusme-usulu-anayasaya-ve-kanuna-aykiridir-makale,7619.html](https://www.hukukihaber.net/yeni-ceza-infaz-yonetmeliginde-duzenlenen-hukumlunun-ve-tutuklunun-avukati-ile-gorusme-usulu-anayasaya-ve-kanuna-aykiridir-makale,7619.html), İET: 12/02/2021.
- Tanz, Eva:** “Hapishaneler ve Çıplak Arama Uluslararası Standartlar ve Alternatifler”, Türkiye’de Mahpus Olmak 2, TCPS Kitaplığı 14, İstanbul 2017, s.154-164.

- Taşkın, Ahmet:** “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da Beslenmenin Reddi”, TBBD, S.62, Y.2006, s.230-261, (Beslenmenin Reddi).
- Taşkın, Ahmet:** “Hürriyeti Bağlayıcı Cezaların İnfazına Ara Verilmesi ve Ertelenmesi Halleri”, Yargıtay Dergisi, C.30, S.3, Temmuz-2004, s.255-296.
- Tıraşçı, Yaşar/ Uysal, Cem/ Altınal, Aydın/ Akın, Mustafa/ Durmaz, Ubeydullah:** “Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkındaki Protokolün Bir Olgu Sunumu Üzerinden Adli Tıbbi Değerlendirilmesi”, Dicle Tıp Dergisi, Y. 2017, C.44, S.4, s.405-409.
- Tok, Türker:** “Ceza Muhakemesi Kanunundaki “İtiraz” İle İnfaz Hâkimliği Kanunundaki “İtiraz Ve Şikâyet” Arasındaki Farklar”, Terazi Hukuk Dergisi, Ocak 2007, S.5, s.135-139.
- Ülkü, Muhammet Murat:** “AİHS’nin 3. Maddesi Kapsamında Devletin Hürriyetini Kısıtladığı Kişilerin Gözaltı-Tutma Koşullarına Yönelik Pozitif Yükümlülükleri”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S.13, Nisan 2013, s. 268-280.
- Ünal, Şeref :** Cezaların İnfazı Sürecinde Tutuklu ve Hükümlülerin Dış Dünya İle Olan İlişkileri, İnfaz Hukukunun Sorunları, Sempozyum 24/25 Kasım 2000, Ankara 2001.
- Yakışır, Berivan:** Türkiye’de Tutuklu Ve Hükümlülerin Yeniden Sosyalleştirilmesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Yüksek Lisans Programı (İnsan Hakları Hukuku), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008.
- Yerdelen, Erdal/Nas, Ali Murat:** “Tutuklu ve Hükümlülere Verilen Mazeret İzinleri”, TAAD, Y.9, S.34, Nisan 2018, s.75-121.